

az élő sportközvetítések streamelésének kizárólagos jogát, amely végképp megpecsételné az élő tévéadások sorsát.

Wolk könyve érdekesebb Wolffénál amikor a média gazdaságtanának az online filmtartalmakra gyakorolt hatásáról ír. Ahogy a sorozatokból mára már akár egy teljes évad is letölthető egyszerre – ezt a Netflix vezette be először a norvég–amerikai *Lilyhammer* című 2012-es bűnügyi vígjáték közvetítésekor – a sorozatok közönsége kibővült. Korábban egy huszonkét részes sorozat hatodik hónapjánál a szerzők a nézők reakciói alapján szereplőket vagy cselekményszálakat hoztak be vagy iktattak ki. Így már csak a saját intuícióikra hagyatkozhatnak, amikor egy akár egyhuzamban is megnézhető, teljes évadot kell megalkotniuk. Ez a körülmény a tévésorozatokot még regényzerűbbé teszi.

Vajon szétdarabolódást vagy megmaradást jelentenek-e ezek a formálódó minták a tartalomterjesztésben és -fogyasztásban? Wolfföt szószaporítóvá teszi az új médiával szembeni elfogultsága: nevezetesen az, hogy minden, ami sikeres, az a televízió időtállóságát igazolja. Ami nem jár azonnali haszonnal, az viszont a digitális média kiszámíthatatlanságát bizonyítja. Az igaz, hogy ha valaki *Az élet narancssárga oldala* (*Orange is the New Black*) ömlesztve vetített évadját egy szuszra végignézi egy wifis laptopon, az némiképp felismerhető módon tévét néz, éppúgy, mint ahogy az az ember is az újságot olvassa, aki a *Washington Post*ot olvassa az iPhone-ján a Facebook-fiókján keresztül. Nehéz viszont elfogadni Wolff azon nézetét, hogy az előző a régi diadalát, az utóbbi pedig az újnak való ostoba behódolást jelenti.

(*The New York Review of Books*)

Julien Guintard

A rossz tanulók nem változnak

A felnőttképzésben résztvevők esetében még harminc évvel az iskola elhagyása után is gyakran a régi stréber vagy rossz tanuló reflexek működnek...

Mi ennek a magyarázata?

Irodai jelenet. A munkatársak egy csoportja egy közösségioldalt-marketing előadásra gyűlt össze. A terem legvégén az előadó hangját beszélgetés és nevetgélés nyomja el. Kínos csend. Köhécselések. Újból csend.

Másik helyszín: egy egyesület esti nyelvtanfolyama Párizsban. A teremben 25 és 65 év közötti felnőttek. „Como se llama el hermano de Juan?” („Mi Juan testvérének a neve?”) – kérdezi a tanár. Az első sorból egy nyugdíjas nő majd kiesik a padból, hogy felelhessen, ő adja meg a jó választ. „Köszönöm Brigitte – mondja a tanár –, de nem téged kérdeztelek.”

Az ember ezt látva hajlamos felidézni és átírni Arkhimédész tételét: minden osztályterembe mártott test felnötségéből annyit vesz, amennyi az általa elszenvedett iskolaévek súlya... Régi feszültségek, vagy akár traumák élednek fel az emberben ilyen helyzetekben, és előjön belőle az egykori jó vagy rossz tanuló.

„Vannak, akik utoljára az iskolában találkoztak hasonló helyzettel” – erősíti meg Florent Bouer, aki menedzsmentet és időgazdálkodást tanít, többek között a Demos vállalatnál. „Ők tehát védekező álláspontra helyezkedtek, hátritanak. Egyesek beszélgetnek, mások mindenre tudják a választ, kritikusak és megkérdőjelezik az előadó hozzáértését... Az oktató célja éppen az, hogy mielőbb megértesse velük: most nem az iskolában vannak.” Az „andragógia” (a felnőttoktatás) nem pedagógia.

A visszafejlődés kockázata

„Az 1970-es évek eleje óta, vagyis amióta a felnőttképzés és a folyamatos képességfejlesztés felendülőben van, tudjuk, hogy lényegi összefüggés áll fenn a (megszerzett) tudás és a motiváció között – mutat rá Marc Durand, a Genfi Egyetem Pszichológiai és Neveléstudományi Karának professzora. A felnőtt emberek – pont azért, mert felnőttek – általában nem úgy viselkednek, mint a kamaszok vagy a gimnazisták, bizonyos helyzetek azonban visszafejlődéshez vezethetnek. Ilyen az, amikor a felnőttképzés túlságosan is iskolás vagy azt rájuk erőltetik.” A szomszédal való csevegés annál fontosabb lesz a számukra, minél érthetlenebb a képzés célja.

„A kötelező képzést kezdhetjük azzal is, hogy

ott bárki elmondhatja, ha nem saját jószántából van jelen – javasolja Lysiane Maréchal, a Novancia kereskedelmi felnőttképzést szervező oktatási intézmény vezetője. Ezt követően az oktató kérdezzé meg mindenkitől, hogy milyen elvárásai vannak a képzéssel kapcsolatban. E mögött az az elképzelés áll, hogy mindennek ellenére találjunk egy közös érdeklődési kört, akár a képzési terv bizonyos kerektek közötti módosítása árán is...”

Versengés a többiekkel

Annyi biztos, hogy összefüggés van egyes rendbontó magatartások és a személyes motiváltság között. „Egy képzésen részt vehetünk azzal a céllal, hogy új szakismeretre tegyünk szert. De egyes embereknél a társadalmi szerep az elsődleges cél, és ez a meghatározó” – mutat rá Marc Durand. Itt elsősorban a többiekkel való versengésre gondolok. Leegyszerűsítve, ez a kétféle hozzáállás elmentéses magatartásokhoz vezet. Míg az az ember, akit az alapos tudás vágya vezet, a siker érdekében hajlamos lesz erőfeszítéseit fokozni, addig az, aki főleg a csoportban róla kialakult képpel törődik, jelentősen kedvét veszti, amint az első nehézséggel szembesül. „Nos, ettől kezdve hajlamos lehet arra, hogy lebecsülje magának a képzésnek

a fontosságát, vagy hogy rendbontó viselkedésével aláássa az oktató hitelét...” És ez az, ami miatt a terem legvégén gúnyos beszélgetést lehet hallani.

Florent Bouer, annak érdekében, hogy viszszaerelje a történéseket a helyes kerékvágásba (anélkül, hogy igazgatói intővel fenyegetőzne), rábízta magát a csoport többi részére. „Halkabban beszélek. Megállok, és várok, amíg abba nem hagyják a beszélgetést... És általában a dolgok maguktól is elég gyorsan helyreállnak, mivel a csoportban szükségszerűen vannak olyanok, akik megértik, hogy a saját érdekükben vannak ott.”

„Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a tanulmányaink alatt – legyen szó egy új számítógépes programról, menedzsment-technikák elsajátításáról, vagy a spanyolul társalgás alapjairól – szükségszerűen elbizonytalanodunk egy kicsit”, összegzi Marc Durand. A megoldás tehát abban áll, hogy kidolgozunk egy terv-dinamikát: meghatározzuk a célt, láthatóvá tesszük a fejlődési szakaszokat és lépésről lépésre haladunk előre úgy, hogy mindenki együtt haladjon. Ez egy hatásos módszer, és nemrégiben újból szerepel a tantervekben... az általános iskolákban.

(Le Monde)

E SZÁMUNK SZERZŐI:

Anka László történész, VERITAS Történetkutató Intézet

Dr. Árva László, az ESSCA francia üzleti egyetem budapesti fakultásának nyugdíjas professzora

Bándy Katalin egyetemi oktató, Széchenyi István Egyetem, Győr

Dr. Csath Magdolna professor emerita, Szent István Egyetem; egyetemi magántanár, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Biatorbágy

Gáspár Zoltán filozófus, Budapest

Gergely Ferenc ny. tanár, történész, Budapest

Kapronczay Károly történész, Budapest

Lakatos Artur Lóránd történész, közgazdász, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár

Dr. Mádi László, a Wekerle Sándor Üzleti Főiskola főiskolai tanára, Budapest

Solti Ágnes, a Budapesti Corvinus Egyetem doktorandája, Budapest

Trembeczki István főiskolai docens, Nyíregyháza

Varga E. László ny. á. történész, Zalaegerszeg.